

Handlingsplan mot smuggling av illegala vapen

Justitiedepartementet

2020-09-09

Dokumentbeteckning

KOM (2020) 608

EU:s handlingsplan 2020-2025 om bekämpning av smuggling av illegala vapen

Sammanfattning

Kommissionens meddelande om en EU-handlingsplan mot smuggling av illegala vapen för perioden 2020-2025 omfattar EU:s medlemsstater, Västra Balkanländerna, Moldavien och Ukraina. Genom rådets beslut (CFSP) 2018/1788 bestämdes ett antal indikatorer för att mäta tillgången på illegala vapen och ländernas åtgärder mot dessa. Kommissionen kommer att stötta berörda myndigheter i inrapporteringen av dessa indikatorer i syfte att framgent årsvis begära in och redovisa statistik för de fastslagna indikatorerna.

Den nya EU-handlingsplanen delas in i fyra särskilda prioriteringsområden med avsikt att åtgärda identifierade rättsliga och operativa brister, nämligen

1. Skydda den legala marknaden och begränsa spridning av vapen till den illegala marknaden,
2. Förbättra underrättelseförmågan,
3. Öka trycket mot den illegala marknaden, samt
4. Förstärka det internationella samarbetet.

Kommissionen vill vidare göra en särskild satsning för att förstärka samarbetet med länderna i sydöstra Europa, varifrån en stor del av de illegala vapnen till EU kommer ifrån.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Meddelandet om handlingsplan är en fortsättning och utveckling av den tidigare EU-handlingsplanen mot illegala vapen 2014-2019.¹ Västra Balkanländerna, Moldavien och Ukraina är fortsatt källor till många av de illegala vapen som finns inom EU. Samtidigt konstaterar kommissionen att det finns brister i samordningen mellan medlemsstaternas åtgärder för att bekämpa illegala vapen. Kommissionen listar därför fyra prioriteringsområden för att komma tillrätta med identifierade brister av rättslig och operativ natur. Kommissionen uppmanar vidare alla parter, inklusive EU-institutioner, samarbetsparter och medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter att öka sina ansträngningar för att komma till rätta med detta allvarliga problem.

Kommissionen presenterade meddelandet den 24 juli.

1.2 Förslagets innehåll

Den föreslagna handlingsplanen delas in i fyra särskilda prioriteringsområden.

Det första området rör stärkt uppföljning av medlems- och partnerländernas implementering och efterlevnad av vapendirektivet. Under 2021 avser kommissionen presentera en rapport om detta samt föreslå åtgärder för att motverka utvecklingen av ex. 3D-vapen. Vidare avser kommissionen utvärdera EU-lagstiftningen för import- och exportkontroll av civila vapen.

Det andra prioriterade området rör förbättrad underrättelseförmåga. Kommissionen uppmanar medlemsstaterna att systematiskt registrera Schengens informationssystem (SIS II) med information om stulna och förkomna handeldvapen, liksom information om försäljning av sådana vapen som kan konverteras till handeldvapen. Vidare avser kommissionen upprätta en systematiserad databas över antalet beslag av handeldvapen, samt utöka bevakningen av försäljning av vapen på darknet.

Det tredje prioriterade området rör åtgärder för att öka trycket mot den illegala marknaden. Kommissionen uppmanar medlemsstaterna och partnerländerna att till fullo etablera de så kallade kontaktpunkterna för handeldvapen (Firearms Focal Points), samt att utöka samarbetet mellan brottsbekämpande myndigheter såsom tull, polis, åklagare och forensiker. Vidare uppmanar kommissionen de medlemsländer som ännu inte ratificerat FN:s vapenprotokoll att göra så.

¹ COM(2015) 624 final

Det fjärde prioriterade området syftar till att förstärka det internationella samarbetet, i synnerhet med länder i Nordafrika och i Mellanöstern.

2020/21:FPM2

Utöver dessa fyra prioriterade områden föreslår kommissionen att en särskild handlingsplan ska integreras i den befintliga regionala åtgärdsplanen för Västra Balkan från 2018. Handlingsplanen ska i huvudsak fokusera på att åtgärda brister i befintlig vapenlagstiftning, utöka säkerheten och bevakningen av vapenlager, samt effektivisera brottsbekämpande åtgärder genom att underlätta för operativt samarbete och informationsutbyte.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Meddelandet innehåller inte några konkreta förslag till lagstiftningsåtgärder, varför det i sig inte får några effekter på det svenska regelverket.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Meddelandet innehåller inte några konkreta förslag som medför direkta budgetära konsekvenser.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar kommissionens meddelande om EU:s handlingsplan 2020-2025 om bekämpning av smuggling av illegala vapen.

Regeringen står bakom kommissionens analys att smuggling av illegala vapen bidrar till ökad våldsrisk och att det göder andra former av kriminell aktivitet såsom terrorism, smuggling av narkotika och organiserade tillgreppsbrott.

Regeringen delar kommissionens slutsatser att en bred och multidisciplinär ansats är nödvändig för att bekämpa smuggling av illegala vapen.

Regeringen välkomnar särskilt de initiativ i handlingsplanen som riktar sig mot åtgärder och insatser mot smuggling av illegala vapen i Västra Balkan.

Regeringen återkommer till riksdagen avseende enskilda initiativ när de har presenterats

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Är inte kända för närvarande.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

2020/21:FPM2

Är inte kända för närvarande.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Meddelandet har inte sänts på remiss.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Förslaget innehåller inte några konkreta lagstiftningsförslag eller annat som ska beslutas. Någon rättslig grund eller beslutsförfarande anges därför inte.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Inte aktuellt då det rör sig om ett meddelande.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

-

4.2 Fackuttryck/termer

3D-vapen: vapen som tillverkats i plast i 3D- skrivare.

Civila vapen: vapen som används av civilpersoner. Användningsområdena för civila vapen kan skifta, men oftast är syftet jakt eller sportskytte. Vilka vapen som man som civilperson kan söka licens på skiftar från land till land.

Handeldvapen: pistoler, revolverar, gevär, karbiner och kulsprutepistoler som kan tas med som personlig beväpning och användas utan lavett eller benstöd.